

nt

naš tednik

LETO XXXIII. Številka 14
Poština plačana v gotovini
Erscheinungsort Klagenfurt

2. aprila 1981
Celovec

Cena 5.— šil. (7 din)
P. b. b.
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

SIC predstavi novo
publikacijo:
Franc Grafenauer
stran 3

Koroški romarji
v Rimu
stran 4

Gostovanje ljubljanske
Drame na Dunaju
stran 8

Kreisky: »Noch immer sind Verpflichtungen zu erfüllen!«

»Enakopravnost je za manjšino premalo, manjšino je treba vedno podpirati,« je dejal pretekli terek avstrijski kancler Bruno Kreisky pri predstavitvi Lipuševega »Tjaža« v nemškem prevodu. Kot znano, so pretekli terek predstavili v dunajskem muzeju 20. stoletja nemški prevod Lipuševega romana »Zmote dijaka Tjaža«, ki sta ga v nemščino prevedla Peter Handke in Helga Mračnikar. Na slavnostni predstavitvi knjige, ki jo je občinstvu predstavil kancler Kreisky, so bili navzoči tudi tajnik Krščanske kulturne zveze Nužej Tolmajer, vodja Slovenskega informacijskega centra (SIC) dipl. inž. Franc Kattinig, veleposlanika SFRJ in ZRN in generalni intendant ORF-a Gerd Bacher. Predstavitve knjige so spremljale televizijske postaje iz Avstrije, Francije, Nemčije in Jugoslavije. Včeraj so knjigo predstavili še v Celovcu. O predstavitvah bomo obširneje poročali prihodnjič. Danes prinašamo izvlečke iz govora kanclerja dr. Bruna Kreiskega.

Paulitsch (ÖVP) je v parlamentu obsojal brez dokazov:

»Priznam, da bi se moral bolje informirati«

Gospod Paulitsch bolje rešerširajte!

Avstrijski parlament je razvil posebne zakonitosti. Med nje spada nič kaj razveseljivo dejstvo, da ima parlament nekatere zvezde za govorniškim pultom, večina parlamentarcev pa životari v senci odličnih govornikov. S tem problemom se ubadajo vse tri parlamentarne frakcije in vsaka se skuša po svoje rešiti iz zagate. ÖVP na primer ima nepisano pravilo, da se mora vsak njen parlamentarec najmanj enkrat na leto oglasiti. To so po navadi govorniki, ki v parlamentu sedijo v zadnjih vrstah, precejšnje število od njih sedi v parlamentu tudi zato, ker imajo dolgoletne zasluge za stranko. Odmerijo jim tudi za »obvezne« govore najslabši čas in velikokrat opazimo, da povrh še govorijo praznim klopem.

Mednje očitno sodi dolgoletni deželni tajnik ÖVP dr. Alois Paulitsch, ki sedaj dobro leto vodi tudi koroško strankino organizacijo ÖAAB, ki je spregovoril v sredo, 25. februarja, v poznih nočnih urah. Ni recimo govoril o koroški brezposelnosti, ki je v februarju dosegla 9,7 odstotkov, ali drugih problemih, kot bi pričakovali od voditelja nameščencev in delavcev v ÖVP, ampak o slovenski manjšini.

Kot poročamo na posebnem mestu, je v svojem govoru ugibal o »strategiji«, ki menda vodijo upravljene akcije Koroške dijaške zveze za dvojezičnost pri železnici. Edini vir njegovih informacij, klevet železničarjev, mu je zadostoval za indirektno očitke in napade na Slovensko gimnazijo in njene učitelje.

Šele dober mesec pozneje je moral priznati, da očitki ne držijo in da je morda »premalo rešerširal«.

Nekateri prevodi iz slovenskega tiska — za pravilnost prevodov ne jamčimo, o njih tudi ne moremo soditi, ker jih ne dobivamo — Paulitschu zadostujejo za trditve, da je pisanje vseh slovenskih listov naperjeno proti Avstriji. Večino listov niti ne pozna. Morda bo na naslednji tiskovni konferenci dejal, da je tudi pri listih »premalo rešerširal«.

Nočemo dajati Paulitschu pripočil. Verjetno pa bi bilo bolje, da bi svoje »rešerše« koncentriral na vprašanja delavcev in nameščencev. O njih je vedel namreč tudi na zadnji tiskovni konferenci pred deželnim kongresom ÖAAB bore malo povedati. Sicer se ne bomo otesili občutka, da mu služi manjšina le za nadomestilo za manjkajoče »rešerše« na delavskem vprašanju.

Borut Sommergerger

»Priznati moram, da sem se premalo točno pozanimal in da trditve, kot jih je prinesla Volkszeitung, ne držijo,« je dejal na tiskovni konferenci predsednik koroškega ÖAAB-ja dr. Alois Paulitsch. Paulitsch je namreč trdil v parlamentu, da je menda organizator akcij za dvojezičnost na celovski postaji Slovenska gimnazija, organ ÖVP pa je pisal, da je Paulitsch dejal, da so profesorji Slovenske gimnazije iniciatorji akcije. Paulitsch je v opravičilo dejal, da ga je lastni organ napačno citiral. Slej ko prej pa ostane Paulitsch pri trditvi, da piše ves slovenski tisk brez izjeme proti Avstriji.

Predsednik koroškega ÖAAB-ja, organizacija, ki v ÖVP zbira nastavljenice in delavce Alois Paulitsch, je pretekli terek pred koroškimi novinarji izjavil, da nikdar ni trdil, da so iniciatorji kolodvorskih akcij profesorji Slovenske gimnazije in je v zagovor prebral izvlečke iz parlamentarnih protokolov. Paulitsch je po protokolih v svojem govoru 25. februarja dejal: »Če bi bile to akcije Slovenske gimnazije in če bi bile pod vodstvom profesorjev, potem jih še posebej obsoja.« Na vprašanje zastopnika Našega tednika, od kod ima sploh takšne informacije, je Paulitsch dejal, da so ga očitno napačno obvestili kolegi ÖAAB-frakcije na železnici, ki pa so zamenjali imena. Na vprašanje našega lista, ali Paulitschu zadostuje klevet želez-

skih nastavljenec za edini vir informacij, pa je Paulitsch moral javno priznati, da se je preveč površno informiral: »moral bi bolj natančno rešerširati«. Nikakor pa ni hotel pavšalno obsoditi vseh profesorjev.

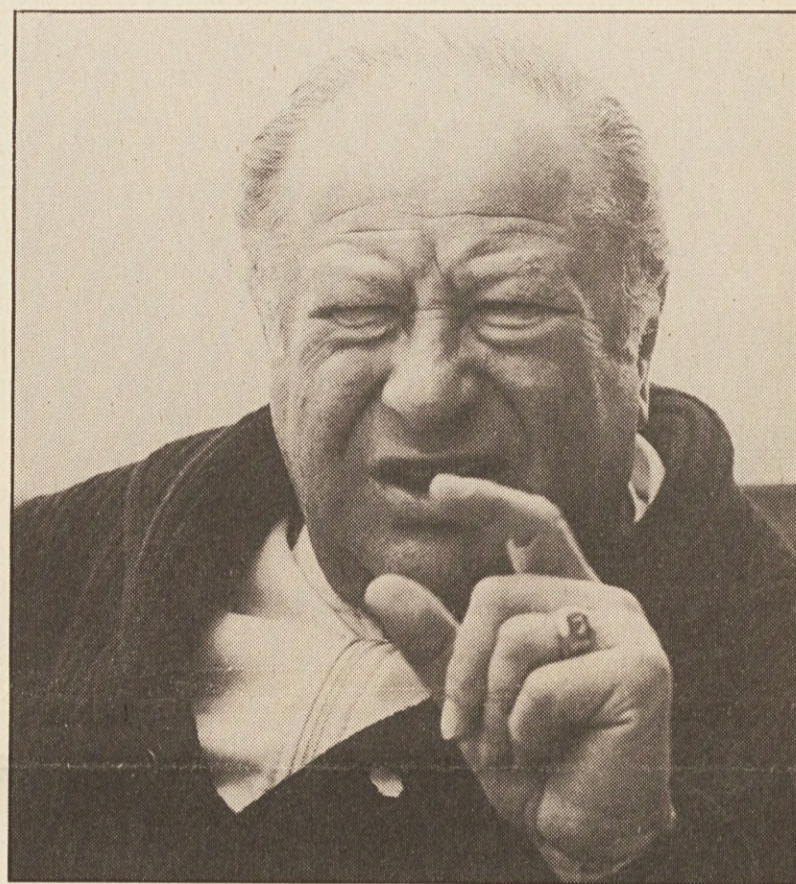
Pavšalno pa je obsodil na isti tiskovni konferenci spet slovenski tisk. Na naše vprašanje, ali Paulitsch slej ko prej misli, da ves slovenski tisk piše proti Avstriji, je pritrdilno dejal, da meni vse slovenski tisk. »Ali tudi cerkveni list Nedelja?« Paulitsch: »Tega lista pa ne poznam.« Čeprav je Nedelja slovenski list z največjo naklado, nadaljuje Paulitsch s pavšalnimi obsodbami: »Nikjer nisem zasledil niti enega članka, ki bi bil pozitiven za sožitje obeh narodov.«

Miheja Antoniča, hotelirja in trgovca z Reke, poznajo naši bralci po vseh dolinah. Saj je eden glavnih aktivistov za samostojno nastopanje Slovenske narodne skupnosti in razgledan zadružnik. Leta 1956 je prevzel od očeta gostilno na Reki in sam otvoril trgovino. Iz leta v leto je izboljševal svojo gostinjsko ponudbo, leta 1973 pa je začel s hotelskim obratovanjem.

11. 3. 1981 je počastila Antoniča za 25-letno delovanje kot samostojen podjetnik tudi Trgovska zbornica za Koroško s »Častno listino«. Kakor pravi sam slavljenec, ga Trgovska zbornica vseh 25 let ni poznala, v težkem gospodarskem razvoju ni bil deležen od te interesne ustanove nobene pomoči, oz. svetovanja. Danes pa radi postavljajo Rožanski dom kot vzgojno podjetje.

K 25-letnemu jubileju čestita Antoniču, svojemu bivšemu podpredsedniku, tudi Klub slovenskih občinskih odbornikov in uredništvo NT.

»Eine Minderheit hat das Recht auf Bevorrechtung — es gibt noch manches zu tun.«

Ich hatte die feste Absicht, dieses Buch zu lesen. Ein relativ schweres Augenleiden das mich vor 14 Tagen anfiel, hat das fast unmöglich gemacht, sodaß ich nur einige Seiten aus diesem Buch lesen konnte. Ich bin dennoch gekommen, weil mir von Anfang an klar war, daß ich hier nicht die Aufgabe haben werde, eine literarische Beurteilung dessen, was hier vollbracht wurde abzugeben, sondern daß was mir ankommt, ist etwas ganz anderes. Ihnen zu sagen, wie froh ich bin, daß einer der großen Autoren unserer Zeit, einer der größten österreichischen Dichter und das ist Peter Handke, sich der Mühe unterzogen hat, das Buch eines österreichischen Slowenen, das Buch Florian Lipuš zu übersetzen. Das ist ein Akt der Identifikation, der nicht hoch genug eingeschätzt werden kann und ich möchte, soweit ich das kann, das auch heute tun. Ich danke Peter Handke, daß er denjenigen hilft, die dafür eintreten, daß den Angehörigen dieser kleinen aber so begabten Minderheit jenes Recht zuteil wird, daß hier im formalen Bereich, zwar nicht vorenthalten wird, aber dort, wo das Recht zu faktischen wird, nicht immer gewährt wird. Ich weiß, es wird ein Aufheulen morgen wieder geben in gewissen Zeitungen, aber es ist das meine tiefste Überzeugung, daß hier immer noch eine Verpflichtung zu erfüllen ist. Wir sind im Begriff es zu tun, wir sind noch nicht am Ende und Veranstaltungen wie diese, helfen uns dabei. Die slowenische Minderheit in Öster-

reich, wir haben ja nur mehr sehr wenige Minderheiten, die slowenische Minderheit in Österreich ist eine außerordentlich begabte. Besteht aus außerordentlichen liebenswerten und liebenswürdigen Menschen, daß weiß der, der mit ihnen immer wieder zu tun hat, auch dann, wenn es zu heftigen Kontroversen gelegentlich kommt und kommen muß.

Eine Minderheit hat nicht das Recht auf Gleichberechtigung. Eine Minderheit hat das Recht auf Bevorrechtung. Das sage ich aber nicht heute und hier nur, das habe ich immer wieder vor der Generalversammlung der Vereinten Nationen vertreten, als es um die Sache der Südtiroler-Österreicher gegangen ist und was damals geglitten hat, daß muß auch heute gelten und da ich von Vorrechten spreche, muß ich auch sagen, daß es hier noch manches zu tun gibt, manches zu tun geben wird.

Und ich freue mich doppelt darüber, daß hier ein Kärntner Dichter, ein Kärntner Slowene, ein Österreichischer Slowene zu Wort kommt, der zudem in einer der wenigen einklassigen Volksschulen noch arbeitet, die es in diesem Land gibt, wahrscheinlich ist es die einzige die es gibt.

Ich beglückwünsche auch unseren Autor, daß er in die österreichische Literaturgeschichte hineinkatapultiert wurde und die paar Seiten, die ich gelesen habe, beweisen mir, daß er es verdient hat, einen so großartigen Übersetzer zu haben.

Obisk jugoslovanskih predsednikov turističnih zvez na Koroškem

V sredo, 25. marca, so obiskali jugoslovanski predsedniki turističnih zvez Gast 81 in Koroško. Skupino je vodil predsednik jugoslovanske turistične zveze Milovan Djokanovič. Po

skih odbornikov Filip Warasch pri Antoniču na Reki z njimi prerašetal situacijo na tujsko-prometnem sektorju. Gostje iz Jugoslavije so za ta vprašanja pokazali veliko zanimanje.

Ob turistični razstavi Gast 81 je prišlo do srečanja turističnih strokovnjakov iz Koroške in Slovenije

obisku Gast 81 so si ogledali turistične ponudbe ob južni obali Vrbskega jezera. V Ločah ob Baškem jezeru so si ogledali turistično vas Schönleiten, podpredsednik ISTIT-a, Miha Zablantnik in Franc Wakounig, sta jih spremljala in jim obrazložila politično, gospodarsko ter kulturno življenje Slovencev tega kraja. Na programu je bil še kratek obisk Beljaka, nato pa so zastopniki ISTIT-a ter predsednik Kluba slovenskih občin-

Na našem posnetku sedijo z leve: predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, mag. Filip Warasch, podpredsednik ISTIT-a Alojz Gregorič, predsednik ISTIT-a Franc Rutar ter predsednik Jugoslovanske turistične zveze Milovan Djokanovič.

Poseben pogovor z Milovanom Djokanovičem objavljamo na drugem mestu.

Narodni svet koroških Slovencev pri Slovenski skupnosti

Obe organizaciji potrdili važnost samostojnega političnega nastopa

»Ta Vaš obisk je odločilen mejnik v medsebojnih stikih in prizadevanjih za še tesnejše sodelovanje v slovenskem zamejstvu. Slovenci ob Dravi in Karavankah in Slovenci ob Soči in Jadranu smo eno slovensko telo, ki moramo reševati vrsto skupnih in podobnih problemov. Predvsem pa nas veže in potrjuje v delu eno: prepričanje, da moramo ostati subjekt v političnem udejstvovanju. To bomo mogli doseči le s samostojnim političnim nastopanjem,« je poudaril ob slovesu pri Devetaku na Vrhu sv. Mihaela v sovodenski občini predsednik Deželnega vodstva Slovenske skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini Andrej Bratuž. V tej kraški vasi, ki je postala znana zaradi krvavih bojov v prvi svetovni vojni, sta se delegaciji Narodnega sveta koroških Slovencev in Slovenske skupnosti tudi poklonili spominu partizanov, padlih v narodnoosvobodilnem boju.

Povod za obisk Narodnega sveta koroških Slovencev pri Slovenski skupnosti v soboto, 28. in nedeljo, 30. marca 1981, je bila proslava 30-letnice samostojnega nastopanja v Števerjanu prejšnjo soboto. Politični pogovori so se začeli na Plešivem v krminski občini na domu znanega vinogradnika Gradimira Gradnika, nečaka pesnika Alojza Gradnika in predsednika Slovenske skupnosti za goriško pokrajino. Andrej Bratuž je tam po svojem pozdravu poudaril važnost že dolgoletnih stikov z NSKS ter na kratko orisal delovanje in odgovornost SSK. Ob tem je naglasil močno vero v samostojno politično odločitev kot najboljšo izbiro in pomen rednih odnosov z matico. SSK ni samo priznana politična stranka v deželi Furlaniji-Juljski krajini, stranka z lastno odgovornostjo in s prisotnostjo v številnih občinskih pokrajinskih odborih, uspelo ji je tudi, da je navezala in utrdila stike z drugimi narodnimi manjšinami v Italiji in njihovimi političnimi gibanji.

Pereče politične probleme v deželi Furlaniji-Juljski krajini je orisal deželni svetovalec Drago Štoka, ki je opozoril predvsem na dve dejstvi: na nevarnost, ki preti zaradi načrtov za ustanovitev mednarodne industrijske cone na Krasu in na globalno zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji. Vodstvo SSK je kot prvo izrazilo hude

promisleke proti taki industrijski coni, šele pozneje so se oglašile druge politične stranke, tudi komunisti, socialisti in demokristjani. Globalna zaščita Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji je sicer zajamčena v čl. 8 osimskega sporazuma, vendar je od podpisa poteklo že čez pet let, a še nič ni

oprijemljivega, pozitivnega za Slovence, čeprav je bil prvotni rok 18 mesecev po podpisu sporazuma. V tej zvezi je Štoka tudi omenil boj proti razlaščenju slovenske zemlje in prizadevanja SSK, da bi bili zajeti v globalno zaščito tudi Beneška Slovenija in Kanalska dolina, in težave, ki jih delajo italijanski komunisti s svojo dvoobrazno politiko.

Predsednik NSKS Matevž Grilc je orisal v svojem govoru položaj in politične izkušnje na Koroškem v zvezi z vključevanjem v stranke na eni in s samostojnim nastopanjem na drugi strani in povabil delegacijo SSK na obisk na Koroško, od goriškega pokrajinskega predsednika SSK in hišnega gospodarja Gradimira Gradnika pa je prejel zastavo SSK kot znak povezanosti

Delegaciji Narodnega sveta in Slovenske skupnosti pri spomeniku padlim v NOB v Sovodnjah

TEDNIKOV KOMENTAR

Borba za živo demokracijo

MIHA ZABLANTNIK

TEDNIKOV KOMENTAR

Slovenski narodni skupnosti na Koroškem je na podlagi veljavne zakonodaje omogočeno samo zastopstvo po svojih ljuđeh v občinah. Na deželni ravni nam oblasti z manjšini sovražno zakonodajo preprečujejo zastopstvo v deželnem zboru. Koroška enotna lista je zato vložila pri ustavnem sodišču tudi pritožbo, ki še teče.

Samo v občinah more torej Slovenska narodna skupnost zastopati svoje narodne, socialne, in gospodarske interese. Direkcija deželnega urada Koroške deželne vlade je izdelala osnutek za spremembo Splošnega občinskega reda in ga razposlala v odobritev. Samo na Slovensko narodno skupnost je pri razpošiljanju pozabila. Direktor Lobenwein očitno ne smatra za vredno, da vpraša tudi vodstvo koroških Slovencev ali interes-

no zastopstvo slovenskih občinskih odbornikov — Klub slovenskih občinskih odbornikov za stališče k predvidevani spremembi Splošnega občinskega reda, ki močno prizadene ravno odbornike samostojnih list.

S strani Kluba slovenskih občinskih odbornikov smo si kljub tej ignoranci s strani Koroške deželne vlade vzeli pravico in oddali svoje stališče tako direktorju Lobenweinu kakor tudi preko naših članov — občinskih odbornikov na občinah.

V tem stališču pozdravljajo občinski odborniki tiste spremembe, ki večajo avtonomijo občine in s tem demokratični razvoj v naši deželi. Predvsem predvideva nameravana sprememba močno ojačenje nadzorstva deželne oblasti nad občinami in se utemeljuje s tem, da dosedanje nadzorstvene

možnosti ne zadostujejo, da bi preprečili v posameznih občinah negospodarske in nesmiselne investicije. Drži, da je treba tozadevno nekaj ukreniti. Smo pa mnenja, da pomenijo na novo predvidevane nadzorstvene pravice dežele, kot so vpoklic občinske seje, ali razpust občinskega sveta, prevelik poseg v samostojnost občine in s tem krčenje demokracije. Dežela ima vedno možnost, da se posluži v spornih slučajih vrhovnih sodišč.

Klub slovenskih občinskih odbornikov zato predlaga, da se nadzorstvena oblast ne sme centralizirati, kakor to predvideva deželna vlada, temveč decentralizirati s tem, da dobijo kontrolni odbori več kompetenc in da se sprejemajo sklepi o dalekosežnih stvareh z 2/3-večino.

Predvidevana sprememba Splošnega občinskega reda ne zabranjuje strankarskopoličnega izrabljanja. Zato preti nevarnost, da bodo smeje občine izvajati le take namere, s katerimi se tudi strinja večinska stranka v deželi. Tirolska in Predarlška, na katere se deželna vlada sklicuje v svoji utemeljitvi, dajeta s svojim strankarskopoličnim postopanjem našim svarilom prav.

Nevarna je tudi predvidena določba, da dežela ne bo spre-

jela občinskega proračuna, ki vsebuje postavke, ki ne spadajo pod dolžnostne naloge. Državna pogodba iz Saint Germaina daje Slovincem pravico, da dobijo iz občinskih blagajn sredstva za kulturne in socialne naloge. Torej bi moral novi Splošni občinski red jasno vsebovati jasno izpoved, da so sredstva za kulturno in socialno delovanje Slovenske narodne skupnosti dolžnostne naloge občine.

Po novem naj se v občinah do 19 odbornikov prenesejo dolžnosti poleg župana samo več na še dva člana predstojništva. To pomeni politično onemogočenje Slovenske narodne skupnosti še tam, kjer je močnejša in ima svojega člana v predstojništvu. To pa je jasno krčenje demokracije in v občinah z absolutnimi večinami obsodbo ostalih odbornikov k statistom, četudi so v predstojništvu zastopani.

Predvidena sprememba Splošnega občinskega reda še ni veljavna. Slovenski občinski odborniki so zavzeli jasna stališča in postavili svoje zahteve za ohranitev samobitnosti slovenskega življa in žive demokracije v naši družbi. Učiti pa se moramo iz pogojev na deželni ravni — volilnih okrožjih, ter ukrepati, preden ne bo prepozno. Če bo treba, tudi pri pogajanjih z zvezno vlado.

obeh sorodnih političnih organizacij.

Višek srečanja v soboto je bila proslava 30-letnice samostojnega nastopanja v Števerjanu, edini občini s slovenskim županom. Po kratkem prikazu medvojnega in povojnega razvoja v tem briškem kraju, ki je dal v boju proti fašizmu in nacizmu največ partizanov (padlo jih je čez 80), je župan Stanislav Klajnšček — sam bivši partizan — na kratko orisal probleme in prizadevanja števerjanske občinske uprave. Po obnovitvi občine 1951 se je veliko napravilo v korist občanom, dokaz temu pa so uspehi samostojne slovenske liste pri občinskih volitvah. Tudi kar se tiče doslednosti pri postavljanju dvojezičnih napisov in rabi slovensčine, prednjači Števerjan pred vsemi drugimi občinami na Goriškem in Tržaškem.

Zaključek srečanja je bil na Vrhu svetega Mihaela, kjer sta obe delegaciji sklenili, da bosta organizaciji v prihodnosti še tesneje sodelovali in pomagali s svojimi izkušnjami druga drugi. Tako bo NSKS tudi vnaprej nudil SSK vso pomoč pri političnem delu v Kanalski dolini.

Za konec obiska v Furlaniji-Juljski krajini so si Korošci še ogledali bojišča in vojni muzej na Vrhu sv. Mihaela in vojaško pokopališče pri kraju Sredi polja (Redipuglia), na katerem počiva več tisoč vojakov, ki so se v soških ofenzivah v prvem svetovnem klanju vojskovali v avstro-ogrskih uniformah proti italijanskim napadalcem.

Franc Grafenauer (1860—1935):

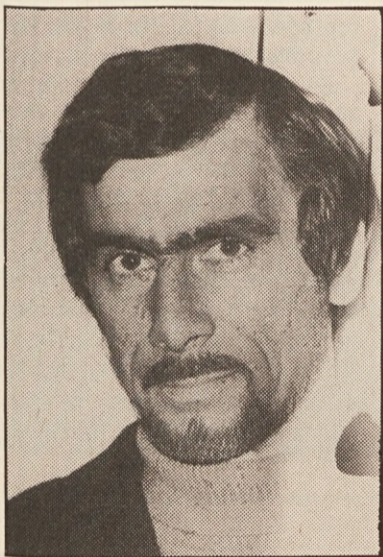
Legendarni vodja samostojnega političnega nastopa

Ob prelomnici stoletja so koroški Slovenci v političnem življenju imeli predvsem enega znamenitega moža: kmečkega sina, orglarja Franca Grafenauerja. Doma je bil iz okolice Šmohorja — ljudski tribun, ki jih med politiko ni bilo in jih najbrž tudi ne bo. Grafenauer je svojo nadarjenost razvijal naprej ter se nikoli ni potegoval za lasten prid, marveč se je zavedal dela, ki si ga je nadel. V vseh zadevah, ki so se nanašale na enakopravnost svojega naroda v javnem življenju, je stavljal zahteve brez kompromisa. S to trdo in jasno linijo se je Grafenauer oblikoval v politika, ki so ga nekateri globoko spoštovali, drugi pa so v njem videli sovražno osebo.

Pogostokrat je Grafenauerja doletela usoda borca za pravico in enakopravnost: kadarkoli se je v deželnem oz. državnem zboru javil k besedi ter omenil nacionalne krivice, so ga imenovali fanatika, pripovedkarja ipd. Toda prišlo je še huje. Grafenauer se je zaradi svoje prepričanosti moral zagovarjati pred sodnikom, naposled so ga vrgli v ječo. Prav tako je izgubil svojo domačijo. Tako se zrcalijo v življenjepisu Franca Grafenauerja dvigi in predvsem padci poštenega manjšinskega politika.

Dr. Jože Lukan si je stavil nalogo, da nam predstavi to življenje v svoji disertaciji, Slovenski informacijski center (SIC) pa je to disertacijo izdal v knjižni obliki. Avtor sam je moral preštudirati tisoče strani stenografskih zapisov deželnega in državnega zbora, ter moral predelati ogromno literature, da je lahko pokazal resnično življenje edinstvenega politika koroških Slovencev. Rezultat tega dela ni samo zanimiva biografija, marveč obširen prikaz zgodovinskega obdobja koroških Slovencev.

Franco Grafenauer je bil rojen 2. decembra 1860 v Mostah pri Brdu kot sin orglarskega mojstra Jožefa Grafenauerja in njegove žene Alojzije. Po posebnem očetovem naročilu je bil v šoli posebno poučen tudi v slovenskem jeziku, v materinščini. Nadalje se je izobraževal kot samouk preko časopisa »Mir« in slovenskih knjig Mohorjeve družbe. Svojo politično pot je Grafenauer zgradil samostojno kot avtodidakt-samouk.

Avtor študije:
dr. Jože Lukan

Ko je bil star 28 let, so ga domačini izvolili za člana občinskega odbora na Brdu in od tega časa naprej je stal v ospredju političnega in gospodarskega življenja v domačem kraju. Predvsem je njegova zasluga, da je vzbudil v prebivalstvu narodni čut in dvigal narodno zavest v Ziljski in Kanalski dolini. Seveda pa je Grafenauer naletel tudi na odločen odpor političnih in predvsem nacionalnih nasprotnikov. Zaradi člankov, ki jih je pisal v političnem časopisu koroških Slovencev »Mir«, v katerih je širil idejo Združene Slovenije in združenja Slovanov ter propagirjal enotni knjižni jezik in se zavzemal za osamosvojitve južnoslovanskih narodov in Čehov v okviru Avstro-Ogrske monarhije v samostojne državne enote, je prišel leta

1888 s svojim očetom v ječo zaradi rusofilstva, vseslovanstva, kršenje habsburške časti in žaljenja cesarja. Oče je po zaporu, ki je zanj trajal šest mesecev, kmalu umrl. Kazenski postopek zoper Franceta pa je bil od sodišča po intervenciji tedanjega pravosodnega ministra Pražaka, ki je bil zaveden Čeh, ukinjen.

Franceta je hudo prizadelo, da je bil njega narod zapostavljen na skoraj vseh področjih javnega življenja. Leta 1896 je kandidiral v volilnem okraju Šmohor-Trbiž za deželni zbor. Uspel je, in enajst let pozneje ga je izvolilo predvsem narodno zavedno slovensko ljudstvo v volilnem okraju Velikovec v dunajski Državni zbor (Reichsrat). To nalogo je vršil z vso predanostjo in samozavestno borbenostjo do svoje aretacije leta 1916.

Franco Grafenauer se je smatral v deželni zbornici v širšem pomenu besede za deželnega poslanca, torej kot legitimnega zastopnika vseh Slovencev na Koroškem. Liberalna nemška ljudska stranka (Deutsche Volkspartei) je bila izrazito usmerjena (vsaj na Koroškem) proti enakopravnosti Slovencev.

Tisti krogi so tudi zelo jasno izjavili, da Grafenauer nima pravice govoriti v imenu celega slovenskega prebivalstva na Koroškem, ker da v tej deželi sploh ne bi bilo upravičenosti do obstoja kakšnega slovenskega narodnega gibanja, kajti vse bi bilo po njihovem mnenju v najlepšem redu, in Slovenci od nemškonarodnih poslancev najbolj zastopani. Grafenauerja pa so često označili samo kot zastopnika hujskaške slovenske duhovščine, kot klerikalnega hujskača, fanatika, agitatorja, ekstremista, romarja v Ljubljano, predvsem pa kot motilca miru v deželi in celó kot zločinca zoper državo (Verbrecher am Staat).

Tako so Slovenci na Koroškem našli na področju volilne pravice in razdelitve volilnih okrajev izredno neugodne pogo-

je. Na taki neugodni politični osnovi je Franco Grafenauer z veliko odločnostjo in energijo začel predlagati nemškonacionalni večini v deželnem zboru svoje zahteve po enakopravnosti slovenskega jezika (in slovenskega prebivalstva sploh) na področjih šole, uradovanje oziroma uprave in v gospodarstvu. Kmalu je spoznal, da je biti zastopnik Slovencev zelo težko.

Toda že na prvi seji deželnega zbora leta 1897 je Grafenauer pokazal svojo dinamičnost in brezkompromisno doslednost. Predlagal je, da se stenografski protokoli o sejah deželnega zbora izdajo tudi v slovenščini, ker bi to bil princip enakopravnosti Slovencev z nemškogovorečimi sodeželani. Nemškonacionalni poslanci so ta predlog zavrnil in ga imenovali kot prvi napad na nemštvo v deželi. Grafenauer pa je ostal dosleden in se je neprestano oglašal v plenumu; ostri dvoboji o narodnostnem vprašanju, ki so se letno ponavljali pri proračunski debati, so kmalu dobili priziv »Grafenauerdebatte«.

Knjiga obsega 360 strani in stane 190.— šil. Dobite jo v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu, naročila prejema SIC.

Rojstna hiša Franca Grafenauerja pri Brdu pri Šmohorju. V njej so uprizorili šentjakobčani in »Maroltovci« Ziljsko svatbo (spodaj).

Grafenauer se je vključil v slovensko krščansko konservativno stranko. Bil je soustanovitelj »Katoliškega, političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«. On sam je deloval v vodstvu tega društva, ki je imelo svoj sedež v Celovcu do leta 1918. Z ustanovitvijo tega društva je bil storjen prvi korak koroških Slovencev v smer ločitve od nemških konservativcev, ki so se tembolj odvracali od zahtev slovenskega naroda.

Grafenauer se je bavil poleg vprašanja tudi v veliki meri z gospodarskimi problemi, predvsem kmetijstva in obrti, pri tem pa poudarjal medsebojno povezanost gospodarskih vidikov z jezikovnim vprašanjem.

Kot kmet in obrtnik je bil odločen zagovornik, zastopnik in branilec kmečkemu stanu. Za obstoj Slovenske narodne skupnosti na Koroškem je imela ohranitev tega stanu prvenstven pomen. Iz narodnostnih razlogov je skušal svoje slovenske sodeželane tudi močneje interesirati za obrt, da bi dal slovenskemu gospodarstvu nov vzgon.

jožef lukan

franz grafenauer (1860-1935) volkstribun der kärntner slowenen

studia carinthiaca slovenica 2.band

Knjiga obsega 360 strani in stane 190.— šil. Dobite jo v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu, naročila prejema SIC.

Rojstna hiša Franca Grafenauerja pri Brdu pri Šmohorju. V njej so uprizorili šentjakobčani in »Maroltovci« Ziljsko svatbo (spodaj).

Trgovino in tujski promet je imel za industrijo koroških Slovencev in potemtakem za garante konjunktore slovenskega kmečkemu stanu.

Grafenauerjeva dejavnost v deželnem zboru pa je predvsem aktualizirala Koroško narodnostno oz. jezikovno vprašanje. On je bil na slovenski strani iniciator in nosilec narodnega od-

pora in obrambe proti nemškonacionalni germanizacijski politiki, ki je bila predvsem germanizacija preko šolstva. Razkrinkal je vsako leto pri proračunskih razpravah, pa tudi ob drugih prilikah, nezadovoljivi in deloma nevdržljivi ustroj tako imenovanih utrakvističnih šol. Dokazal je ob mnogih primerih,

(Dalje na 5. strani)

Gost v Našem tedniku

»... danes pa slišiš samo več traktor in auspuf«

Na cesti in tudi v trgovinah v Ljubljani se kot bolj redek gost ne moreš načuditi števila iz nemščine izposojenih izrazov, ki te kot koroškega Slovenca še prav posebno bolijo. Slišiš ime »felgna« namesto lepega izraza »platišče«; takoj skleneš, da se boš osebno še bolj potrudil pri ohranjanju domačih izrazov v vsakdanjem pogovoru. Kako toplo ti postane pri srcu, ko ti starejša domačinka reče, da »je nekdo tako trpel kot kamen na cesti« in da »je nekdo tako tako jokal, da je solza solzo pobijala«. Čudovite prisprodebe, katere hočejo m. dr. ohraniti slavisti graške univerze s široko zasnovanim projektom. DR. LUDVIK KARNIČAR z Obirskega pri Železni Kapli je med njimi.

NT: Kakšen pomen ima po Tvojem narečju naših krajev?

Karničar: Narečje je nekaj čudovitega. Dopolnjuje naj knjižno slovenščino. Med delom za svojo disertacijo sem prehodil vse kraje na Obirskem, v Kortah in v Selah in spoznal vrsto izredno dragocenih izrazov, prisprodeb in pripovedk, ki še živijo v izročilu.

NT: Kako je prišlo do tolikšnih narečnih oblik na našem sorazmerno le majhnem življenjskem prostoru?

Karničar: To raznolikost je povzročilo: neenakomerno naseljevanje, naravne pregraje v obliki gorovja med posameznimi deli tega ozemlja ter vpliv naših sosedov Nemcev. Nena zadnje pa tudi 1000-letni razvoj našega naroda na Koroškem.

NT: Kaj počenjate v okviru univerzitetnega projekta v Gradcu?

Karničar: Projekt, ki ga močno podpira zvezno ministrstvo, bi mogli označiti kot projekt spoznavanja našega jezika na južnem Koroškem. Posneli smo vrsto kulturnih dobrin (Miklova Zala, Igro o izgubljenem sinu itd.) ter celo vrsto osebnih pogovorov, ki jih moramo še vse obdelati. Nad pol milijona listkov že imamo, iz katerih hočemo daljnoročno pripraviti slovar, ki bi mogel pomagati pri vključevanju starih izrazov v

moderni jezik. Koliko domačih izrazov poznajo naši ljudje še za najrazličnejše dele npr. konjske vprege. Konjsko vprego je izpodrinil traktor — danes pa slišiš samo več izraze traktor in auspuf!

NT: Ob koncu še Tvoje želje ob tem projektu.

Karničar: Rad bi, da bi pri tem projektu sodelovali vsi rojaki, da se ohrani čimveč tistega, kar je naše najdragocenejše, to je naše izročilo. Projekt je načrtovan za 20 let, tako bo imel sleherni možnost sodelovati po svojih močeh. Važno bi bilo tudi, da bi povedali mladini, kako važno je narečje in da bi se ga mladina tudi posluževala in s tem bogatila svoje jezikovno izražanje.

NT: Hvala za pogovor in vsem članom projekta mnogo veselja pri delu.

F. K.

Skupna izjava Narodnega sveta in Slovenske skupnosti:

Politična samostojnost v javnem življenju

Ob obisku delegacije Narodnega sveta koroških Slovencev pri deželni vodstvu Slovenske skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini v soboto, 28. in v nedeljo, 29. marca 1981, sta obe politični organizaciji po izčrpnih izmenjavah mnenj in izkušnih ugotovitvah in potrdili pravilnost samostojne politične odločitve na vseh ravneh javnega življenja. Obe delegaciji sta namreč trdno prepričani, da mora biti slovenska narodna manjšina subjekt v političnem udeleževanju, kar pa je mogoče doseči edinole s samostojnim političnim nastopanjem.

Delegacija Slovenske skupnosti je seznanila Narodni svet koroških Slovencev s prizadevanji za doseg globalne zaščite Slovenske narodne skupnosti v Italiji v duhu ustavnih načel in osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Zastopstvo NSKS pa je obvestilo delegacijo SSK o položaju na Koroškem in v Avstriji ter o boju za popolno uresničitev ustavnih določil in s tem predvsem člena 7 Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

Obe delegaciji sorodnih političnih organizacij sta sklenili, da bosta nadaljevali z rednimi stiki na najvišji ravni; zato je predsednik NSKS povabil deželno vodstvo SSK na obisk na Koroško. Deželno vodstvo SSK je povabilo na obisk, ki bo predvi-

doma jeseni 1981, z veseljem sprejelo.

Zastopstvo NSKS je vodil predsednik Matevž Grilc, delegacijo SSK pa deželni tajnik in deželni svetovalec v deželi Furlaniji-Juljski krajini Drago Štoka ter predsednik Andrej Bratuž.

Predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc in deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka.

Iz slov. govora papeža Janeza Pavla II.

V moči istih idealov in s pravimi cilji kot Benedikt, zavetnik zapada, sta v zgodovini in kulturi slovanskih narodov, v drugi polovici devetega stoletja, delovala velika brata Ciril in Metod, ki prihajata z vzhoda. Izoblikovala sta se bila v Carigradu in tako sta prinesla s sabo delež stare grške kulture in izročila vzhodne Cerkve. In to se je globoko vcepilo v versko

in civilno formacijo narodov, ki so na pomemben način sodelovali v gradnji moderne Evrope.

Ciril in Metod — pa tudi Benedikt — pričevalci različnih kultur, ki se v njih duhovno srečujejo in vzajemno spopolnjujejo, so svoje kulturno delo postavili na temelj Evangelija in na vrednote, ki odtod izvirajo. To soglasno evangeljsko oznanilo je bilo kakor sredstvo medse-

bojnega spoznanja in sožitja med evropskimi narodi in jim je ustvarilo skupno duhovno in kulturno dediščino.

Prav posebej pa nam od Cirila in Metoda, ki ju je poslala carigradska Cerkev in ju je potrdil apostolski sedež, s katerim sta vedno ostala združena, na izrazit način prihaja vabilo za edinost Cerkve. To sta že v preteklem stoletju podčrtala s svojim delom goreča in dalekovidna pastirja vaših škofij. Mariborski škof Anton Martin Slomšek v Sloveniji in škof Strossmayer na Hrvaškem. Znova se vam iz srca zahvaljujem za to vaše današnje pričevanje vere in za vašo krščansko zavzetost, ki je s tem tiho izražena.

Ko se vrnete na svoje domove, povejte svojim dragim in svojim sorojakom, da jih ima papež rad, da jih podpira s svojim molitvijo in jih vzpodbuja, naj vztrajajo na poti dozorele in izžarevajoče vere. Vsem velja moj prisrčen, topel pozdrav in z njim vam podeljujem svoj posebni apostolski blagoslov.

DRAGI BRALCI!

Ko Vas te dni obiskuje naš inkasant ali pa boste prejeli položnice, Vas prosimo, da boste poravnali naročnino.

Vsem našim zvestim bralcem in naročnikom, ki nas podpirate z naročnino in tako pomagata nositi del visokih stroškov, iskrena hvala!

Uprava Našega tednika

SIC predstavi knjigo o Grafenauerju

(Nadaljevanje s 3. strani)

da so bile te šole ponemčevalnice, šestokrat tudi mučilnice za slovenske otroke, številni učitelji pa avantgarda germanizacijske politike. Zaradi tega je Grafenauer odločno terjal, da bi se uresničil model šole s slovenskim učnim jezikom. Toda zahteve krajevnih šolskih svetov v Št. Danielu, Strojni in v Rinkolah po uvedbi tega šolskega tipa v l. 1907 in 1908 so dosegle le uspeh pred ustavnim in državnem sodišču, deželni šolski svet jih sploh ni upošteval.

Z začetkom 1. svetovne vojne so bile imenovane šole še vedno utrakvistične, to se pravi, v jedru nemške. Po Grafenauerjevemu mnenju so bili slovenski otroci vzgojeni k zaničevanju in preziranju slovenske materinščine

in slovenske narodnostne pripadnosti. Razen maloštevilnih učiteljev, ki so primerno upoštevali slovenščino, je edinole slovenska duhovščina skrbno gojila materinščino v šolah, in zaradi tega je postala tudi vedno bolj cilj nemškonalnih napadov.

Nemškonalni poslanci so označili Grafenauerjeve trditve, zahteve ter očitke kot »überflüssige Schmerzen« ter »eine Belästigung des Landtages«. Nemškonalci so zahteve Grafenauerja vedno znova skušali zavrniti v glavnem s argumenti: Slovenci sami želijo in prosijo pouka v nemščini in odklanjajo izključno slovenske šole, Slovenci itak obvladajo materinščino, v šoli se naj učijo zelo potrebne nemščine, slovensščina je v svetovnem merilu

brezpomemben jezik ter da je razmerje med Slovenci in Nemci na Koroškem itak odlično, samo nekaj hujskačev kali mir.

Grafenauer ni imel posebnih težav, zavrniti taka stališča, ki so bila odkrit izraz za nemškonalne prevzetnosti napram slovenskemu narodu, ki je pač prišel v nemško območje in ki se naj bi tam podredil nemški vladoželjnosti.

Vsekakor so nemškonalni politiki v deželni zboru vrednotili Grafenauerjevo prizadevanje predvsem v šolskem vprašanju tudi kot poskus razdelitve Koroške in so brez vsake pripravljenosti za poboljšanje položaja ostro naglasili »wir werden ganz gewiß dafür sorgen, daß nicht eine einzige Gemeinde Kärntens zum südslawischen Reiche fällt« (Dr. Lemisch v deželni zboru 24. marca 1899).

Kljub temu je vztrajal Grafenauer pri pripravljenosti do sprave s svojimi narodnimi nasprotniki, čeprav se je na drugi strani tudi že od vsega začetka

usmerjal na načrt trijalistične rešitve koroškega vprašanja, to se pravi, da bi bila uresničena tretja, južnoslovanska državna enota v okviru monarhije poleg ostalega dela Cisleithanije in madžarskega kraljestva. Znano je, da so koroški Nemci trijalizem odločno odklanjali, ker so si lastili pravico do zagotovljeni poziciji ob Jadranu. Tako odkrito Nemci v deželni zboru niso govorili, toda jasno dovolj, če so zavrnili Grafenauerjeve zahteve.

Glede na odnos do južnoslovanskega vprašanja je Grafenauer slej ko prej zagovarjal seveda iluzorično misel o skupnem jeziku vseh Slovanov ter združitve južnih Slovanov v okviru monarhije.

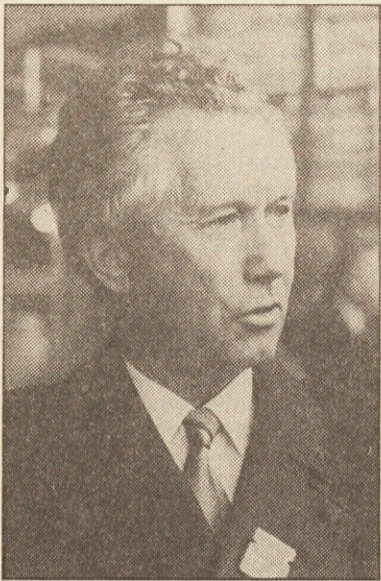
Grafenauer je močno kritiziral način ljudskega štetja. Zagovarjal je uvedbo spraševanja po materinščini in ne, kot je bila navada, po občevalnem jeziku.

Intervju z Milovanom Djokanovičem, predsednikom Turistične zveze Jugoslavije in članom parlamenta Jugoslavije:

»Narodne skupnosti so most sodelovanja«

»Ne kamen spotike, ampak most sodelovanja«

NT: Gospod predsednik, kakšen vtis je danes na Vas napravil obisk Gasta 81 ter ogled krajev, kjer živijo koroški Slovenci?

Djokanovič: Zelo sem zadovoljen, kajti želel sem videti del turistične ponudbe Avstrije, ki ima v tem delu Evrope sigurno največji nivo, tako glede širine ponudbe kot tudi kvalitete. Mislim, da je vse to, kar sem mogel videti, prav tako velikega pomena za nadaljnji razvoj turizma pri nas v Jugoslaviji.

Posebno pa sem zadovoljen, da sem videl ta del Koroške, južno Koroško, kjer živijo koroški Slovenci. Zato se vračam v Jugoslavijo s prijetnimi vtisi.

NT: Današnji razgovori so bili vezani na tematiko turizma. Kako ocenjujete Vi, gospod predsednik, kot ekspert učinkovitost teh razgovorov?

Djokanovič: Današnji in vsi bodoči razgovori bodo doprinesli k tesnemu sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo v turizmu. Mi smo na tem zelo zainteresirani. Osebnostno menim, da je turizem najboljša oblika sodelovanja — v dobrem — med sosednimi državami in sploh med vsemi državami.

NT: S Koroške strani je bil pobudnik in nosilec teh pogovorov ISTIT-Interesna skupnost za turizem in trgovino, ki je v teku pogovorov konkretizirala nekaj možnih stičnih točk pri sodelovanju. Kakšne možnosti ima ISTIT pri realiziranju boljših kontaktov med posameznimi pokrajinami in deželami našega skupnega prostora?

Djokanovič: Vaša organizacija more in mora mnogo doprinesiti k boljšemu sodelovanju med obema državama, kajti v kolikor je sodelovanje možno, je potrjeno tudi naše stališče, da morajo biti narodne skupnosti most sodelovanja med obema državama in ne kamen spotike. To pa zavisi od tega, kako so tu in tam rešili narodnostno vprašanje.

NT: Hvala za intervju.

Milena Merlak

Gostovanje ljubljanske Drame na Dunaju

Ni dolgo tega, ko je mladi ljubljanski gledališčnik dr. Šekoranja v Dunajskem krožku razpravljal o monodrami in o njenem odmevu na Slovenskem. Njegova iniciativa je morala pasti na plodna tla, saj smo v ponedeljek, 9. marca, vsi ljubitelji gledališke umetnosti, izražene v zvoneči slovenski besedi, imeli priložnost, da prisluhnemo fantastični povesti F. M. Dostojevskega »Sanje smešnega človeka«, ki nam jo je v obliki monodrame posredoval Andrej Kurent, priljubljeni igralec Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Prireditev je organiziralo dunajsko gledališče »FORUM« v devetem okraju, skupaj z Jugoslovanskim informacijskim kulturnim centrom v sodelovanju z drugimi slovenskimi organizacijami na Dunaju. S tem so tudi Slovenci na Dunaju počastili stoletnico smrti velikega ruskega pisatelja, ki se praznuje letos.

Novela »Sanje smešnega človeka« zavzema posebno mesto tako v pripovedništvu Dostojevskega kot v svetovni novelistiki nasploh. Objavljena je bila v aprilskem zvezku »DNEVNIKA PISATELJA« leta 1977. Nastala je torej v tistem ustvarjalnem obdobju, ko se je Dostojevski pripravljal na svojo veliko umetniško sintezo — na roman »BRATJE KARAMAZOVI« (1879—1880).

Osrednja tema novele je nekakšna vizija zemeljskega raja, »zlatega veka«, ki se mu poraja v fantastičnih kritičnih sanjah. Tu »Smešni človeka«, ki v konkretnem zemeljskem položaju iz

svojega egocentrično zapletenega razmišljanja ne vidi več nobenega človeka vrednega izhoda, doživi notranjo prenovu. Odkrije se mu namreč možnost popolnoma drugačnega, boljšega in srečnejšega življenja na zemlji, kjer živijo vsa živa bitja v skladu z redom vesoljnega stvarstva. — V medsebojni ljubezni! Zanimivo je, da Dostojevski že pred sto leti skeptično sprejema optimistično vero v zgolj zunanji, t. j. znanstvenotehnični napredek in sluti možnosti katastrofe, če človek za vse temeljite posege v naše bivanje na zemlji, ne bo duhovno zrel. »Smešni človeka« pri Dostojevskem še najde nek izhod iz osebne in vesoljne zagate: Spomni se na deklco, ki je simbol za sočloveka nasploh. Humano spoznanje »Smešnega človeka«: Tako dolgo, dokler smo še pripravljene drug drugemu pomagati, tako dolgo so sa-

mokresi v predalih in atomske bombe v arzenalih brez moči.

Gledalci, ki so manjšo, za monodramo primerno gledališko dvorano napolnili do zadnjega, so reagirali s posebno dolgim in spontanim aplavzom. Kaj drugega po poudarjeno intenzivni igri Andreja Kurenta, ki je dolgo, v zahtevnem jeziku napisano delo podal brez ene same govorne napake ali kakšnega drugega zatikljava, tudi ni bilo mogoče pričakovati. Prevod izpod peresa Janeza Zora deluje dovolj živo slovensko, manj domiselna pa je režija Jureta Marinška. Igralec te kapacitete in vitalne energije kot je Andrej Kurent bi dosegel velik učinek tudi v primeru drugačnega, manj patetično zamišljenega režijskega koncepta. Sedanja je za igralca zelo naporen, nudi pa mu tudi premalo možnosti za preskoke v nove, originalnejšo igralsko izraznost.

ŠPORT

SAK — Šentpavel

2:2 (0:1)

Minulo nedeljo je Slovenski atletski klub imel v gosteh moštvo iz Šentpavla. Tekma je bila na igrišču v Žvabeku, ker v Celovcu za SAK še vedno ni prostora. Tako so bili igralci primorani, da so se vozili dobrih šestdeset kilometrov do igrišča v Žvabek, čeprav je SAK bil gostitelj. Šentpavelčani, ki so bili v gosteh, pa so igrišče imeli pred nosom...

Za naslednjo tekmo na »domaćem terenu« je celovski magistrat obljubil igrišče ob Kotschatovi cesti. Kakor pa vsi vemo, so obljube obljube, dejstva pa so pogostokrat zelo drugačna. Lahko pa se motimo in bo magistrat tokrat obljubo držal. Vsi skupaj, z nogometaši vred bi bili prijetno presenečeni. Sicer pa je ravno toliko važno, da bi naši nogometaši imeli možnost za treninge na prostem. V vigradnih sezonah so lahko trenirali »zunaj« enkrat! (in še takrat samo na javnem igrišču za otroke). Torej so predpogoji za letošnjo vigradno sezono katastrofalni. Na vsak način vse to močno vpliva na borne rezultate slovenskega moštva.

Pred tekmo proti moštvo iz Šentpavla smo povpraševali igralce, če so tekmo proti Borovljam mogli pozabiti. »Na vsak način. Tekmo smo sicer izgubili 0:7, toda to je mimo. Danes so spet čisto drugi pogoji

in drugi nasprotniki« — to je bilo enotno mnenje povprašanih.

Moštvo iz Šentpavla, ki je v jesenski sezoni zasedalo zadnje mesto na lestvici, je v letošnjih tekmah, prijateljskih ter prvenstvenih, doseglo dobre rezultate ter zadnje mesto »prepuščilo« moštvo iz Žrelca.

Trener SAK-a je postavil isto moštvo, kot zadnjo tekmo. Le enega od igralcev je zamenjal: iz discipliniranih razlogov je Luschnig bil le na »rezervni klopi«. Namesto njega je igral Kreutz. Že kar na začetku tekme se je pokazalo, da bo igra trda ter zanimiva. Naši so imeli sprva premoč, potem pa se je moštvo zaradi nesigurnosti v obrambi začelo »majati«. Že v deveti minuti je nasprotno moštvo vodilo 1:0. K hitremu vodstvu šentpavelčanov pa so pripomogli kar trije igralci SAK-a. Po tem zasedku pa so slovenski nogometaši dobili staro, menda neozdravljivo bolezen: postali so nervozni, nasprotnik pa je to izrabljajal. Toda nenavadno hitro se je SAK opomogel ter začel igrati, da je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bodo zadeli prvi gol. Toda v prvem polčasu napadalcem ni uspelo izenačiti. V polčasu je trener Rogič zamenjal Kreutza, njega je nadomestil mladi igralec Stanko Gregorič.

Drugi polčas pa je SAK že kar od začetka naprej pritiskal, ta-

boljši formi, je zamenjal Luschnig, ki je v prvi minuti, ko je vstopil v igro, podal žogo Greko, da se je nasprotnik sprva mogel ubraniti gola samo še s prekrški. Tudi to jim ni pomagalo. V petdeseti minuti je Velik prvič zadel nasprotnikov gol. Z glavo je poslal žogo v mrežo: 1:1. Po tem zasedku pa je imel SAK »najboljši čas«. Krasno razpoložena igralca Polanšek in Velik sta kar naprej ogrožala nasprotnikov gol. Ravno v tej izredno dobri fazi pa je nasprotnik povišal na 2:1. Trener SAK-a se je odločil še za eno menjavo, za katero mu sigurno ni bilo in ne bo žal. Drnovška, ki ni v naj-

goriču, ta pa je možnost za zadetek izrabil ter rezultat zopet izenačil. SAK je v zadnjih minutah imel še možnosti za zmago, toda, kot bi bilo začarano, žoga ni in ni hotela v mrežo.

SAK zaseda trenutno 8. mesto na lestvici in ima 14 točk. Postava: Ahlin, Perč, Velik, Woschitz, Lampichler, Zablatnik G., Babšek, Kreutz (Gregorič), Polanšek, Drnovšek (Luschnig), Fera.

Moštvo pod 23 je sobotno tekmo izgubilo prav tako proti šentpavelčanom z 0:1. Tudi mladinci so v nedeljo izgubili prvo prvenstveno tekmo proti Donau v Celovcu z rezultatom 0:1.

Mladinci: 1. Jozi Karničar, 2. Stanko Haderlap, 3. Helmut Božič.

Splošna ženske: Regina Smrtnik, 2. Irmí Oraže, 3. Edeltraud Bischof ml.

Starostna ženske: 1. Beti Karničar, 2. Marta Karničar, 3. Edeltraud Bischof.

Splošna moški: 1. Pepi Karničar, 2. Daniel Brumnik, 3. Milan Hribar.

Starostna moški: 1. Feliks Haderlap, 2. Oto Strugar, 3. Engelbert Kučnik.

Obirsko: Čebelarška sankška tekma

Da se čebelarji spoznajo tudi pri sankanju, so pokazali v začetku marca, ko so na Obirskem priredili svojo prvo sankško tekmo. Zelo dobro so pripravili sankško progno, pri radodarnežih in domačih podjetjih so zbrali lepe in dragoocene pokale (za katere se po tej poti zahvaljujejo) in pridobili nekatere funkcionarje in merilce časa. V cilju so poskrbeli še za strdno žganje in potreben prigrizek. Tako ni čuda, da se je tekmovanje udeležilo kar 60 sankšev, ki so bili zelo navdušeni in zadovoljni.

Lepo število udeležencev je bilo presenečeno, ker je bilo zimsko športno dogajanje letošnje zime v kapelških grapah zelo pestro in je bila celo isti

dan na drugem kraju smučarska prireditev.

Po tekmi je bila razdelitev nagrad v gostilni pri »Kovaču« in so v njej prejeli prvi trije vsake skupine pokal.

Najboljši dneva je postal Pepi Karničar s časom 2:24,8. Nekoliko počasnejši pa je bil čebelar Vester Karničar — zato pa s svojimi 75 leti najstarejši udeleženec.

Rezultati:

Šolarji I: 1. Hanzi Karničar, 2. Lenart Cuderman, 3. Haderlap Jaki.

Šolarji II: 1. Peter Haderlap, 2. Ditmar Paulič, 3. Mirko Cuderman.

Šolarke: 1. Zalika Karničar, 2. Diana Olip, 3. Marta Paulič.

Igre SAK: Igrišče v Mostiču

V soboto, 4. aprila, ob 14.30 SAK pod 23 — Mostič pod 23 in ob 16.15 SAK I — MOSTIČ I

SAK mlad. — Žrelec mlad. v nedeljo, 5. aprila, ob 9.45 v Žrelcu